

MASARYKOVA UNIVERZITA
Fakulta sportovních studií
Katedra pedagogiky a sportu

MUNI
SPORT

Autor: Bc.

UČO:

Obor: N-UTV + NZE2vp

Předmět: np4115 Didaktika tělesné výchovy

Semestr: Podzim 2020

Kazuistika hodiny TV – nácvik skoku vysokého

Úvod

Jako předmět pro svoji kazuistiku jsem zvolila hodinu TV s hlavní částí – skok vysoký. Hodina byla vedena dvěma pedagogy, přičemž v ní byly smíšené dívky s chlapci. Ve své kazuistice se zaměřím především na bezpečnost v hodině, i když by se hodina dala hodnotit z pohledu jiných aspektů, které byly v průběhu hodiny nejednou porušovány.

Anotace

1. Úvod

V hodině, která byla předmětem kazuistiky byli přítomni dva vyučující. Nahrávka hodiny začíná ve chvíli, kdy jeden z vyučujících uvádí hodinu a informuje žáky, kteří stojí v neorganizovaném hloučku kolem něj, o jejím průběhu slovy: „Dáme si čtyři kolečka na rozběhání, pak uděláme rozcvičku – náš pan kolega si vezme rozcvičku a my se dneska zaměříme na skok vysoký.“ Dále dodává: „Dneska použijeme jenom gumu, abychom si to zopakovali. Holky už to mají za sebou, ale i tak si myslím, že to bude ku prospěchu věci.“ Nakonec hvízdne a říká, že si žáci mají dát pět koleček a povzbudí žáky slovy: „Tak jedem.“

2. Rušná část

Žáci se tedy rozklusávají kolem tělocvičny, ve které je již nachystané doskočiště na skok vysoký. Doskočiště někteří žáci obíhají, jiní do něj málem spadnou, někteří ho z části přeskakují. Žáci, kteří necvičí, sedí bokem na lavičce. Je jich v záběru vidět sedm, ale je možné, že jich bylo i více.

3. Průpravná část

Poté učitel hvízdne se slovy: „Stačí, pojďte na značky. Využijeme místo, kde nejsou lavičky. Tak jdeme na to.“ Druhý učitel, který organizuje rozcvičku žáky vybízí, aby si kolem sebe udělali dost prostoru a dodává: „Když se takhle zatočíte, tak abyste kolem sebe měli dost místa.“ Žáci se točí jako učitel s rozpaženými pažemi, většina z nich stojí poměrně daleko od cvičícího učitele. Někteří blízko laviček, někteří až u stěn tělocvičny. Rozcvička probíhá dle pokynů předcvičujícího učitele, druhý učitel postává vedle něj s rukama v bok a usměřuje jednoho z žáků. Předcvičující po každém cviku zhodnotí slovy: „Výborně.“ Jednou zazní upřesnění, že: „Při tomto cviku zůstávají nohy na zemi.“ U jiného cviku zase: „Dole má být výdech...“

4. Organizace hlavní části

Dále následuje sdělení žákům, jak bude probíhat skákání do výšky. První učitel si bere slovo a zjednává si pořádek slovy: „Můžu? Neruším tě?“ Říká, že holky skákaly do výšky už minulou hodinu a že skok vysoký budou dělat do Vánoc, kde ti nejlepší z ročníku budou moci soutěžit ve Vánoční laťce. Opakuje informace pro žák, kteří podle všeho skok vysoký cvičili už loni. „Rozdělíme se na dvě skupiny. Ti, co se odrážejí z levé nohy, tak se rozbíhají tímto směrem. A ti, co se odrážejí z pravé nohy, vybíhají opačným směrem.“ Dále dodává: „Mělo by vám to vyjít tak, že se rozběhnu

obloučkem, pokrčím, když se odrážím z levé pravou, natáhnu ruku a přehoupnu se. Skáčíme flopem přes latku!“ Tato instruktáž je doplněna ukázkou pana učitele, který na místě demonstruje požadovaný pohyb. Druhý učitel ukazuje skok i s rozběhem zprava a odrazem z levé nohy. Jeden žák pokulhává, tak se ho učitel ptá: „Co se ti stalo?“ Žák si ukazuje na kotník. „Co kotník? Vždyť jsme ještě nic nedělali. Tak si sedni.“ Dále instruuje žáky, že latku dali na nízkou výšku, aby všichni trénovali techniku a nesnažili se jen o nejlepší výkon. Dále uklidňuje, že je tam jen guma, že to nebude bolet. Rozřazuje žáky na dvě fronty: „Tady budou ti, co se odrážejí z levé nohy a tady ti, co se odrážejí z té druhé nohy. Pokud nevíte nevádí, skočte jednou a zjistíme to.“

5. Hlavní část

Dále probíhá samotné skákání, učitel si schválně stoupne do trajektorie rozbíhajících, aby jim dle jeho slov, vytvořil překážku. Druhý učitel přidržuje roh doskočiště, aby neklouzalo po doskoku žáků. Výkony hodnotí slovy: „Výborně! Ták, dobrý! Neskákej ty nůžky, skoč na záda. Pěkně!“ Druhý učitel občas ukáže žákům, aby si pomohli rukou nahoru. Pak jeden žák skočí salto přes gumu a učitel to zhodnotí slovy: „Názorná ukázka, jak to nemá vypadat. Máš běžet obloučkem a odrazit se jen z jedné nohy ne ze dvou.“ Po každé výšce učitel spraví doskočiště. Probíhá instrukce pro ty, kteří skákali prozatím nůžky: „Měli byste si na nižší výšce zkusit spadnout na ty záda.“ V průběhu jeden se žákům s výkřikem doskočí a učitel se ho zeptá, co je. Ten mu odpoví, že nic a učitel se otáčí k dalším žákům.

U výšky 120 cm vyhláší učitel menší soutěž pro žáky, ten, kdo neskočí, tak má jít bokem a doplňuje a motivuje slovy: „Abyste si taky trochu zazávodili.“ Jeden z žáků, který neskočil základní výšku bez povšimnutí odchází a vrací se až za nějakou chvíli. Žáci, kteří napoprvé neskočili mají opravný pokus. Jeden z žáků doskočí a odchází se slovy: „Jau, moje záda...“ Ani jeden učitel na to nereaguje. Jeden z žáků vběhne do rozběhu spolužačce a znehodnotí jí tak pokus, který neskočí. Pokus jí jedním hlasem oba učitelé uznávají.

Gumu postupně zvyšují vyučující po pěti centimetrech až na výšku 140. Poslední dva žáky ostatní povzbuzují potleskem.

6. Závěrečná část

Všichni zatleskají dvěma výhercům a učitel vyzývá hochy slovy: „Hoši, pojďte. Jdeme uklízet.“ Ti uklízí s pomocí druhého pedagoga doskočiště, stojany a gumu. Závěr hodiny buď na videu není nahraný nebo žádný neproběhl.

Analýza

Z pohledu bezpečnosti byly v průběhu hodiny porušeny jisté normy. V úvodní části jsou žáci rozprostřeni kolem vyučujícího, kterému je docela jedno, že část žáků ho vůbec neposlouchá. V úvodu nepadne žádné slovo o bezpečnosti ani neupozorní žáky na již postavené doskočiště. Během rozcvičky žáci stojí podél zdí a laviček a učitel je pouze upozorní, aby si kolem sebe udělali místo, což způsobí, že jdou všichni dál od něj a on to nijak dál nerozebírá a nechává je na jejich místech. Během úvodního slova k hlavní části nezazní nic o tom, jak se

žáci vlastně mají dostat přes gumu a už vůbec nejsou upozorněni na to, jak by měli do doskočiště dopadat a jak ne, na co by si měli dávat pozor, aby se předešlo velmi možnému zranění například páteře.

Kladně hodnotím, že žáci vybíhají na svůj pokus až po signálu vedoucího učitele. Dále jsou žáci upozorněni, aby opisovali po doskoku kruh neboli aby se vraceli druhou stranou zpět, aby se předešlo srážce s následujícím spolužákem. Ale i tak se několikrát stane, že žák se vrací stejnou cestou zpět a zavazí následujícímu. Kladně také hodnotím, že žáci skákali přes gumu, aby se nezranili o výškařskou laťku. Avšak i přes laťku si mohli alespoň ti lepší zkusit skočit například v malé „soutěži“ na konci hodiny. Další plus v hodině vidím v tom, že druhý učitel alespoň z jedné strany předvedl průběh skoku, takže si alespoň část žáků mohla představit, tak má průběh vypadat.

Velké mínus z pohledu bezpečnosti vidím v tom, že na menší projevy bolesti po doskoku ani jeden z učitelů nijak nereaguje, maximálně si stěžování žáků vyslechnou. Velmi nežádoucí je rozdělení rolí mezi dvěma pedagogy v hodině, kdy jeden z pedagogů – podle všeho ředitel, vede celou hodinu a druhé učitel vede pouze rozcvičku. Pan ředitel nedá žádný prostor druhému učiteli, který se ho ani nesnaží doplňovat a jen přihlíží a přidržuje matraci doskočiště, aby neklouzalo.

Alterace

Z pohledu bezpečnosti by měl v úvodu hodiny být zařazen nástup, aby se žáci zklidnili a učitel měl přehled nad každým jedincem. Bez nástupu neměl učitel ponětí o tom, kolik žáků cvičí a kolik ne. Je to také žádoucí z toho hlediska, že si učitel vynutí větší pozornost žáků. Před zahájením rozcvičky bych navrhovala lépe žáky upozornit na rozestupy. Během rozcvičky jen občas předcvičující upozornil, jak se cvik provádět nemá a velmi zvláštními termíny udává, čeho by žáci cvikem měli dosáhnout. Načež druhý vyučující svým postáváním stranou s rukama v bok nijak nepřispěl tomu, aby žáci dělali rozcvičku pořádně a ulehčil tak práci předcvičujícímu s opravami žáků. Obecně bych zařadila vzájemnou komunikaci a rozdělení si rolí dopředu a vzájemné doplňování, aby nedocházelo k tomu, že když jednu část vede jeden učitel, tak druhý pouze přihlíží.

V úvodu hlavní části nezazněla žádná upozornění ohledně bezpečnosti. Ukázka je zcela žádoucí, ale je potřeba, aby žáci například věděli, že při doskoku pod sebe nemají dávat ruce, že se mají sbalit do kotoulu vzad a připravit je na to, že budou padat na záda. Nestačí jen říct, že si žáci mají vyzkoušet spadnout na ty záda, jak demonstruje učitel. Velmi negativně hodnotím výchozí postavení, které žákům ředitel určil, jelikož žáci při rozběhu obepisují skoro kružnici a je větší pravděpodobnost, že se někdo při něm zraní. Navrhovala bych, aby si žáci stoupli naproti stojanu a poté na vyznačeném místě (které vyznačí učitel), provedli oblouk před výskokem. Dále bych zařadila lepší ukotvení stojanů, které se ve chvílích, kdy žáci narazili do gumy viklaly a mohly spadnout. Následně bych přidala ještě nějaké obalení alespoň spodní části stojanu, aby do nich žáci nemohli vrazit.

Závěr

Celkově hodnotím z pohledu bezpečnosti hodinu jako méně zdařilou. Dva učitelé mohli v hodině zajistit bezpečnější podmínky, čemuž hodina neodpovídala. Hodina neměla žádný náboj a z výrazu žáků bylo vidět, že se většina z nich nudí. Na závěr bych doplnila, že individuální pojetí skoro celé vyučovací hodiny by bylo záhodno doplnit nějakou společnou aktivitou, jako je vybíjená na kapitány nebo jiná aktivita.

Seznam zdrojů:

https://is.muni.cz/auth/do/fsps/e-learning/videoteka_kpeds/vj/

